

УДК 378.6:351.74(477):81

ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА ОРЛОВА,

кандидат педагогічних наук,

завідувач кафедри іноземних мов факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-2145-2319>;

ЛЮДМИЛА ДМИТРІВНА ДЯГІЛЕВА,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-5662-8185>

РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ (ІНШОМОВНИЙ АСПЕКТ)

Педагогічні моделі поліцейської освіти складаються під впливом різноманітних факторів. Зазвичай розрізняють політичні, економічні, історичні, педагогічні фактори. Зміст професійної поліцейської освіти в Україні визначається: цілями і рівнем розвитку суспільства; роллю поліції в такому суспільстві; розвитком законодавства; педагогічними теоріями змісту освіти та вимогами і службовими задачами самої правоохоронної діяльності. На підставі вивчення досвіду роботи правоохоронних органів в багатьох країнах (Бельгія, Болгарія, Велика Британія, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Польща, США і т.ін. [1–2] нами були зроблені висновки, що процеси реформування правоохоронних органів в цих країнах були спрямовані, головним чином, на зміни: 1) структур поліцейських відомств; 2) спрямованості поліцейської діяльності, яка стала мати переважно превентивний характер; 3) характер взаємодії поліції та населення.

Зарубіжні дослідники зазначають, що поліцейський з певним рівнем знань мови здатен спілкуватися з представниками місцевих національних меншин й іноземцями на елементарні теми, пов'язані з питаннями та проблемами суспільного або особистого характеру, сприяти в їх розв'язанні, направляти цих осіб у відповідні відомства, агентства та до посадовців [3]. Мовна компетентність людини передбачає розвиток готовності та здатності до співробітництва з іншими людьми, вміння бачити в іншому повноцінну особу, з повагою ставитися до мови співробітника – представника нацменшин чи іммігранта, визначати культурні та мовні права людства» [4]. В умовах зміщення акценту на партнерські стосунки з населенням та довіру народу професійна компетентність поліцейських все частіше пов'язується з соціально-сервісним характером і комунікативною спрямованістю поліцейської діяльності. Вищезазначене обумовлює формування у поліцейських відповідних професійно-значущих якостей, пов'язаних з комунікативними уміннями та навичками.

Протягом останнього десятиліття конкуренція на ринку праці країни стає більш жорстокою ніж коли-небудь. Тому майбутні поліцейські мають думати про те, як стати конкурентоспроможними вже з перших днів навчання у вищому навчальному закладі. У зв'язку з виходом України на міжнародну арену одним з найбільш плідних шляхів підвищення конкурентоспроможності поліцейських є володіння ними іноземною мовою. Ні для кого не є секретом те, що мови корисні на багатьох робочих місцях і в різних секторах економіки. Багатомовні претенденти мають перевагу над тими, хто може спілкуватися тільки рідною мовою, оскільки ним легше порозумітися з іноземними клієнтами або партнерами. Юристи, які володіють іноземною мовою, є реальним активом для компанії з міжнародними зв'язками, оскільки вони можуть читати, вивчати, перекладати та розробляти контракти компанії та інші документи з урахуванням найкращих інтересів компанії та зберігати її секрети. Подібне стає проблематичним у випадках звернення до тимчасово найнятих перекладачів. Проте, знання іноземної мови майбутніми фахівцями стає не лише запорукою їх успішного працевлаштування та кваліфікованого здійснення професійної діяльності. У світовому вимірі комунікативні, мовленнєві та мовні знання, уміння та навички стають найголовнішою умовою ефективного міжкультурного спілкування, здійснення конструктивного діалогу, досягнення взаєморозуміння, взаємоповаги, толерантності.

В багатьох країнах світу до освітніх програм навчальних закладів включається вивчення принаймні однієї іноземної мови. В Україні в Законі України «Про освіту» є відповідна стаття 7 «Про мову» [5]. На національному рівні проведена низка заходів щодо популяризації іноземних

мов, зокрема англійської (2016 рік), німецької (2017/2018), французької (2018/2019) [6–8]. У межах поліцейської освіти проведено навчання патрульних поліцейських англійської мови. Зважаючи на значні успіхи країни у навчанні своїх громадян іноземної мови все ж залишаються невирішеними питання викладання іноземної мови у ВНЗ МВС України в умовах реформування освіти МВС відповідно до Європейських стандартів. В «Концепції реформування освіти в міністерстві внутрішніх справ України» зазначається, що метою реформування є підготовка кваліфікованого персоналу, який матиме поглиблені теоретичні знання і практичні навички та буде спроможний на високому професійному рівні захищати територіальну цілісність країни, її кордони, права, свободи та інтереси громадян, протидіяти злочинності, забезпечувати публічну безпеку і порядок у державі [9, с. 2].

Реформування поліцейської освіти має пов'язуватися з удосконаленням змісту іншомовної складової поліцейської освіти, шляхів та засобів навчання іноземної мови, виховання у майбутніх поліцейських відповідних професійно-значущих якостей особистості. Вважаємо за необхідне побудову такого змісту поліцейської освіти, який створював би передумови формування у майбутніх поліцейських професійно-значущих якостей, пов'язаних з комунікативними вміннями та навичками. Спираючись на досвід власних педагогічних досліджень, вважаємо за доцільне використання у навчальному процесі аутентичних матеріалів та методик з метою вивчення зарубіжного досвіду, термінології, формування у майбутніх фахівців певних соціокультурних компетенцій тощо. Використання таких методик не варто перетворювати у процес ретельного перенесення іноземного досвіду у вітчизняну поліцейську освіту. Реформування іншомовної складової поліцейської освіти в Україні має бути обміркованим та педагогічно обґрунтованим процесом, результатом сумісної роботи правників, працівників практичних підрозділів, фахівців відомчої освіти, керівників ВНЗ МВС України, лінгвістів, перекладачів, викладачів і. т. ін. Такий процес має обов'язково, з одного боку, передбачити національні особливості реформування і функціонування правоохоронних органів України, а з іншого -врахувати увесь широкий спектр прогресивних педагогічних надбань у галузі вітчизняної професійної освіти.

Список бібліографічних посилань

1. de Maillard J. Réformes des polices dans les pays occidentaux. Une perspective comparée. *Revue française de science politique*. 2009. Vol. 59, Iss. 6. P. 1197–1230. DOI: <https://doi.org/10.3917/rfsp.596.1197>.
2. Helping the police fight crime more effectively. Inside Government. URL: <https://www.gov.uk/government/policies/helping-the-police-fight-crime-more-effectively> (дата звернення: 23.03.2019).
3. Наилучшая практика первоначальной полицейской подготовки – аспекты учебной программы / Організація з безпеки і співробітництва в Європі // ОБСЄ : офіц. сайт. URL: <http://www.osce.org/ru/secretariat/109934?download=true> (дата звернення: 23.03.2019).
4. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01). URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01)) (дата звернення: 23.03.2019).
5. Про освіту : закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 23.03.2019).
6. Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні : указ Президента України від 16.11.2015 № 641/2015 // Президент України : офіц. інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6412015-19560> (дата звернення: 23.03.2019).
7. Україна і Німеччина проведуть взаємні Роки мови // Укрінформ : сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2079802-ukraina-i-nimeccina-provedut-vzaemni-roki-movi.html> (дата звернення: 23.03.2019).
8. Рік французької мови в Україні. Популяризація мови і нові можливості для її вивчення // Укрінформ : сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2535363-rik-francuzkoi-v-ukraini-popularizacia-movi-i-novi-mozlivosti-dla-ii-vivcenna.html> (дата звернення: 23.03.2019).
9. Концепція реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України. URL: https://www.naiau.kiev.ua/files/konsep_reform16-1.pdf (дата звернення: 23.03.2019).

Одержано 26.03.2019